Jaro IV * N.° 46ª Oktobro * 1907

LA SUNO HISPANA *

EL ROMANCERO

DE L'

FRANCA POETO J. M. DE HEREDIA

ESPERANTIGIS J. PARISOT (8113)

(Verso kvinakcenta dekdusilaba.)

I. La Mampremego.

Dieg' Lajnezo pri familio revas,
de Hispanujo, el plej nobela sango;
sed li ne manĝas ne eĉ okulojn levas.

Restadas ĉiam sen dormo li, sen vorto,
de kiam Grafo lin frapis sur la vango
kaj li ne povis sin venĝi, pro malforto.

Tedate, li jam amikojn ne renkontos,
nek la insulton, pro fierego kasta,
malkaŝe diros, ĉar antaŭ ili hontos.

Li tiam reĝan idaron sian vokis:
Alfonso, Sanĉo, Manrik' kaj Ruj' la lasta,
kvarope ili sin antaŭ l' patro lokis.

Ĉar koro batis, la griza barbo tremis,
sed pro honor' li detenis sin, nek ploris.
Al Sanĉ' l' unua li manojn forte premis,

Pro tia stranga atako Sanĉo miris:
—«Sufiĉas, patro! ĉar vi min ja doloris!»
—Min kial vundis vi do?» la dua diris.

Manriko vice: —«Sinjoro!» li parolis,
«ungegoj viaj eniĝas tro kruele!»
Sed li al filoj respondi eĉ ne volis.

Malĝoja, ĉar jam ne inda brak' sin trovis,
en kiun lia metiĝos fort' nobele,
Diego Rujon la lastan filon provís,

kaj furioze palpante, li maldikajn
braketojn, ŝultrojn, kaj manradikojn premis,
pro tia granda faraĵo malfortikajn.

Tordiĝis fingroj malmolaj de l' soldato
jam laca, kiu esper'en lasta ĝemis;
sed knabo patron rigardis sen kompato.

La Maljunulo flamegis. Rujo pala,
ĉar fertenilo la molan karnon ŝiras,
sufokíĝinte, kun voĉo malafabla,

kriegis:—«Lasu min, lasu, per Infero;
se ne, mi vian inteston tuj eltiras!
Ja man' fariĝos marmoro, ungoj fero.»

Ekscitigita la Maljunul':—«Mi konas
nun sangon mian, animon mian, filo!
Je Dio! via koler'esperon donas.»

Kun krioj, larmoj, malamon li elĵetis,
kaj kiel estis frapita en humilo,
de kiu, kiam kaj kie li ripetis.

Gravegon tiam el ingo li deprenis,
de l' fertenilo kruciĝon kisis fide,
la knabon igis ĝin preni kaj lin benis.

—«Jen vi post pastro armilon tiun havu!
Pied' firmiĝu kaj agu man' rapide:
honoron mian perditan sango lavu!»

Post unu horo la Grafon Ruj' mortigis.

II. La Revenĝo de Diego Lajnez'

Pli paliĝinta per vakskandel', Diego
vasalojn ĉirkaŭ l' vespera manĝ' kunigis
kaj sola sidis sur ĉefa la seĝego.

Ĉeestas kvankam tri filoj, lin ĉagrenas
malĝoja penso pri plej juneta filo
Cu Graf' lin buĉis? li kial ne revenis?

Varmiĝas vino arĝentaj en kalikoj;
viandajn pladojn ne tuŝas per tranĉilo
servist' senmova falditaj kun manikoj;

ĉar: «Oni tranĉu!»
De kiam sidas
da larmoj, lia
la Estro jam ne diras.
sur seĝo li, rivero
sur griza barb' deiras.

Ce l' tabl' senplada
popol' oscedas:
vasaloj, filoj,
servisto grave staras;
dum tiu ĉi vespero,
neniu manĝon flaras.

Vidaĵon, kiu
Dieg' forigas,
malvivan filon
senĉese lin *insidas*,
okulojn fermas: sian
kaj vivan honton vidas.

Honor' perdiĝis!
de la praavoj
insulton, ho, ve!
la senmakula sango
riproĉos al li tian
restintan sur la vango.

Aliĝis al li
De l' fiereco
nenio: filo
hontego, malhonoro.
antikva sia, restas
pereis, mortis gloro!...

—«Sinjor', rigardu!
Ĉar senviande
jen, sen servistoj,
ja mi vin ne forlasis!
malriĉa tablo estas,
sen hundoj mi ĵus ĉasis,

ekkaptis apron;
ke vi ĝin havu.»
palegan kapon
jen ĝia kap'; konvenis,
kaj Rujo, per la haro
de l' Grafo streĉe tenis.

Tuj eksaltinte
—«Ha! kap' sensanga!
Okul' turniĝis,
de sia seĝ', Diego:
malnobla Graf', barbaro!
oscedas la lipego!

Jesja, ci estos
mokeman langon
insulton oni
Eltranĉis glavo kolon;
nun dentoj morde fendas:
ne aŭdos plu parolon!»

Ĉar unutranĉe
sanggutojn, kiuj
la Maljunulo
la kapon glav' deĵetis,
de ĉiu fibro pendas,
sur sian vangon metis.

Ĉe laŭta lia
—«Ho, Ruj', ho, filo!
min liberigis!
kriego, halo tremis:
venkinto! brako via
min, kiun honto premis.

Kaj ci, malnobla
mi fine, kiam
nepardonatan
vizaĝo! ĝojos kore
mi kun malam' pasia,
insulton venĝos glore.»

Teruran kapon
venĝegon li nun
kaj vi, ho Rujo,
li manfrapante:—«Mian
ricevis. Ĉiuj vidu!
portinte kapon tian,

sur ĉefa seĝo
je l' kap' de l'domo sidu!»

J PARISOT

* * *

Sciigoj

Anglujo.—Nova grupo fondiĝis en London'o sub la nomo «Nova Stelo».

Ankaŭ oni fondis grupojn en West'o, Hartlepool'o, Middlesborongh'o, High, Wycombe'o kaj Blackpool'o.

Belgujo.—En ĝenerala kunveno de «Belga Ligo Esperantista» okazinta en Bruselo la 28an de Julio, oni prenis multajn kaj bonajn decidojn, celantajn al la propagando de Esperanto en tiu lando.

En kunveno de socialistoj okazinta ankaŭ tie, ili decidis sin aligi al la delegacio por alpreno de internacia lingvo.

Bohemujo.—

† S.ro D.ro J. Dobrusky, fama kaj malnova esperantisto mortis en Praga'o.

Niajn plej sentajn kondolencojn al lia familio.

Nia kara kolego «Ĉasopis Ĉeskych Esperantistu», okaze de Jubileo de Esperanto, eldonis beletajn duoblajn poŝtkartojn kun bildo de ĉiuj 40 revuoj esperantistaj hodiaŭ elirantaj. Prezo: 1 ekz., 4 Sd.; 10, 35 Sd.; 100, 2,50. Tiu laboro estis represita en ilustrita ĵurnalo kiun oni enpresas en Praga'o.

Gi publikigas ankaŭ portreton de la respektinda okdekjara S.ro Bakalar Srbecky, paroĥestro de Angeru, de dekvin jaroj volapükisto kaj hodiaŭ esperantista pro konvinkiĝo pro supereco de Esperanto rilate al ĉiu la artaj lingvo.

La bohemaj kluboj esperantistaj, baldaŭ fondos societon titolitan «Bohema Unio Esperantista».

Brazilujo.—En Berlitz School of Lenguages», de Rio de Janeiro, faras esperantan kurson nia amiko S.ro Paul Berthelot.

Bulgarujo. — «Bulgara Esperantisto» sciigas nin ke ĝi ĉesos eliri ĝis decido de Kongreso de la bulgaraj esperantistoj kiu

Noticias

Inglaterra.—Un nuevo grupo se ha fundado en Londres bajo el nombre de «Norda Stelo».

También se han fundado grupos en West, Hartlepool, Middlesborough, High Wycombe y Blackpool.

Bélgica. — En reunión general de «Liga Esperantista Belga», verificada en Bruselas el 28 de Julio, se tomaron muchas y buenas decisiones encaminadas á la propaganda del Esperanto en aquel país.

Una reunión de socialistas que tuvo lugar también allí decidieron adherirse á la delegación para adoptar una lengua internacional.

Bohemia.—

† El Sr. Dr. J. Dobrusky, famoso y antiguo esperantista, ha muerto en Praga.

Nuestro más sentido pésame á su familia.

Nuestro querido colega Ĉasopis Ĉesky'ch Esperantistu», con motivo del jubileo del Esperanto ha editado unas bonitas tarjetas postales con dibujo de todas las 40 revistas de Esperanto que hoy se publican. Precio: 1 ejemplar, 4 Sd.; 10, 35 Sd.; 100, 2'50 Sm. Ese trabajo ha sido reimpreso en un diario ilustrado que se edita en Praga.

Publica también un retrato del respetable octogenario Sr. Bakalar-Srbecky, párroco de Angeru, desde hace veinte años volapükista, y hoy esperantista por convencimiento de la superioridad del Esperanto sobre todas las lenguas artificiales.

Los clubs esperantistas bohemios fundarán pronto una sociedad que se titulará «Unión Bohemia Esperantista».

Brasil.—En la «Escuela de lenguas Berlitz», de Río de Janeiro, hace un curso de Esperanto nuestro querido amigo Sr. Pablo Berthelot.

Bulgaria. — «Bulgara Esperantisto» nos manifiesta que cesa de publicarse hasta la decisión del Congreso de los es-

okazos la 18an Aŭgusto en Tirnovo. Ni bedaŭras foriron de nia estimata kolego.

Laŭ nia kara kunfrato «Lumo», Esperanto progresadas en Gor Orehovica'o, Levski'o, Oebelec'o, Kazanlik'o, Silistra'o, Sofia'o, kaj en aliaj gravaj bulgaraj urboj.

Filipinaj Insuloj.—Novan amikon ni havas. Ni ricevis la unuan numeron de «Filipina Esperantisto» gazeto ĵus naskita en Manilo, kiun oni publikigas esperante, angle kaj hispane kaj alvenas kun kuraĝa propono labori. Niajn fratajn salutojn kaj bondezirojn al la estimata kolego dankante ĝian sendon kaj akceptante tre plezure la interŝanĝon.

Francujo.—

† Ĵus mortis en Troyes'o S.ro M. Brocher unu el la plej bonaj esperantistaj, kaj utila, ĉar li estis bonega profesoro de Esperanto kaj pro liaj lecionoj multaj personoj fariĝis tie bonaj esperantistoj. Ni kunigas nin al la bedaŭro de liaj parencoj kaj amikoj.

† S.ro Eloi-Joseph Whemaes sepdektrijara, de tri jaroj esperantisto, kunlaboranto de «Espero Katolika», ankaŭ mortis. Ni tion bedaŭregas kun lia familio.

«Les Annales Diplomatiques et Consulaires», en sia numero de la 5a de Junio, enhavas artikolon de S.ro A. Montader kontraŭ Esperanto, en kiu li diras ke kiu ajn lingvo povas esti lernita dum unu monato kaj ke la hispana lingvo estas cent fojojn pli facila ol Esperanto. Kiel per la irado oni pruvas la movadon, post kiam S.ro Montader estu studinta hispanan lingvon dum unu monato, li ekspertizos. La plimulto el la hispanaj esperantistaj diras ke ili trovas pli facile sin perfektigi en la esperanta lingvo ol en la propra.

Novan, estimindan kolegon, ni havas. Ni ricevis unuan numeron de «Laboro». En ĝia unua artikolo, S.ro Cart diras al la laboristoj ke la lernado de Esperanto estas por ili ne nur profito, sed internacia *devo* kaj post tiel simpatia frazo en dua artikolo titolita «Analizo», S.ro Luis Car-

perantistas búlgaros, que tendrá lugar el 18 de Agosto en Tirnovo. Sentimos la ida de nuestro estimado colega.

Según nuestro querido hermano «Lumo», el Esperanto progresa en Gor-Orehovica, Levski, Debelec, Kazanlik, Silistra, Sofía y en otras importantes ciudades búlgaras.

Islas Filipinas.—Tenemos un nuevo amigo. Hemos recibido el primer número de «Filipina Esperantisto», periódico que acaba de ver la luz en Manila, que se publica en esperanto, inglés y español y que viene con valeroso propósito de trabajar. Nuestros fraternales saludos y votos por la prosperidad del estimado colega, agradeciendo el envío de él y aceptando con mucho gusto el cambio.

Francia.—

† Acaba de fallecer en Troyes el señor M. Brocher, uno de los mejores esperantistas, y útil, porque fué un magnífico profesor de Esperanto, y por sus lecciones muchas personas se hicieron allí buenos esperantistas. Nos unimos al sentimiento de sus parientes y amigos.

† El Sr Eloy José Whemaes, de setenta y tres años, hace tres esperantista, colaborador de «Espero Katolika», también ha muerto. Lo sentimos muchísimo con su familia.

Los «Anales Diplomáticos y Consulares», en su número del 5 de Junio contiene un artículo del Sr. A. Montader contra el Esperanto, en el cual dice que cualquier lengua puede ser aprendida durante un mes, y que la lengua española es cien veces más fácil que el Esperanto. Como andando se demuestra el movimiento, después de que el Sr. Montader haya estudiado el español durante un mes, él peritará. La mayor parte de los esperantistas españoles dicen que encuentran más fácil perfeccionarse en la lengua esperanta que en la propia.

Nuevo, digno de estimación colega tenemos. Hemos recibido el primer número de «Laboro», el cual en su primer artículo dice á los trabajadores el señor Cart, que el estudio del Esperanto es para ellos no sólo un provecho, sino un *deber* internacional, y después de tan simpática

los evidentigas ke tutmonda laborista sosocieto, kaj alpreno de tutmonda lingvo por ĝiaj interrilatoj, estas *bezonajn*. Ni kore salutas la ĵuselirintan gazeton kaj deziras la trafon de ĝia ĉefa celo, kiu estas laŭ ĝia diro, «disvastigadi Esperanton ĉe la laboristoj kaj per ĝi plibonigi ilian bonstaton».

frase, en un segundo artículo titulado «Análisis», el Sr. Luis Carlos prueba que una sociedad universal de trabajadores y la adopción de una lengua universal para sus relaciones, son *necesarias* Saludamos cariñosamente el recién salido periódico y deseamos el logro de su principal fin, que es, segun dice, «difundir el Esperanto entre los trabajadores, y por él mejorar el buen estado de ellos.»

Laŭ nomaro kiun ĝentile sendis al ni «Delegation pour l'adoption d'une langue auxiliaire internationale» estas jam aliĝintaj 1251 subskriboj deanoj el gravaj sciencaj societoj el la mondo.

Según relación que atentamente nos remite la «Delegation pour l'adoption d'une langue auxiliaire internationale», hay ya adheridos 1.251 miembros de importantes sociedades científicas del mundo.

La Armentieres'a estrara konsilantaro voĉdonis helpmonon por tiea grupo.

El Ayuntamiento de Armentiéres ha votado una subvención para aquel grupo.

Oni fondis grupon en Parizo ĉe la «Assotiation Franciscaine», kaj alian en Beauvais'o.

Se ha fundado un grupo en París, en la «Asotiation Franciscaine», y otro en Beauvais.

En «Kongreso Jeanne d'Arc», respektinda episkopo kontraŭstaris proponon akcepti Esperanton en estontaj kongresoj, tial ke, laŭ li diris *esperantismo estas entrepreno framasona*. Multaj katolikaj esperantistoj montris al Lia Moŝta sinjoro lian eraron, kaj li konvinkita respondis: *Mi tute konfesas, ke la lingvo Esperanto estasnur ilo, kiu povas utili same por Vero kaj malvero.*

En el «Congreso de Juana de Arco», un respetable obispo combatió la proposición de aceptar el Esperanto en futuros congresos, porque, según dijo, *el esperantismo es una empresa francmasona*. Muchos católicos esperantistas demostraron al eminente señor su error, y él, convencido, respondió: *Confieso por completo que el idioma Esperanto es sólo instrumento que puede ser útil lo mismo para la Verdad que para el error.*

Por trankvileco de la esperantistoj katolikaj kaj por honori la noblecon de Monsinjoro Foucault, ni rilatas tiun aferon, pri kiu ni silentis ĝis nun, tial ke ni atendis tiun fratan finon.

Para tranquilidad de los esperantistas católicos y para honrar la nobleza de Monseñor Foucault referimos este asunto, respecto al cual hemos callado hasta ahora, porque esperábamos este fin fraternal.

Laŭ la lasta kajero (kvina) de «Esperantista dokumentaro, kiujn ĝentile sendadas al ni «Esperantista Centra Oficejo» kaj ni dankegas, estas en la mondo 59 profesiaj societoj esperantistaj; 13 gazetoj nur skribitaj en Esperanto; 59 en Esperanto kaj lokaj naciaj lingvoj; 25 naciaj enhavantaj regulajn kronikojn en Esperanto; 11 kongresoj akceptis aŭ rekomendis la uzon de Esperanto; 27 societoj nekomercaj, korespondas per Esperanto, kaj 639 esperantistaj grupoj funkciadas. El ili estas en Eŭropo 542: Aŭstrujo 39, Belgujo 21, Britujo 103,

Según el último cuaderno (el 5.°) de «Colección documental esperantista que atentamente nos va enviando «Esperantista Centra Oficejo» y agradecemos muchísimo, hay en el mundo 59 sociedades esperantistas profesionales; 13 periódicos escritos solo en Esperanto; 59 en Esperanto y lenguas nacionales locales; 25 nacionales, conteniendo con regularidad crónicas en Esperanto; 11 congresos han aceptado ó recomendado el uso del Esperanto; 27 sociedades no comerciales sostienen correspondencia en Esperanto, y 639 grupos esperantistas funcionan. De

Bulgarujo 16, Danujo 2, Francujo 156, Germanujo 49, Gibraltar 1, Hispanujo 40, Holandujo 9, Hungarujo 2, Italujo 8, Malta 6, Monako 1, Norvegujo 4, Rusujo 26, Svedujo 20, Svisujo 39. En Azio 16: Hindujo 5, Japanujo 4, Koŝinĥinujo 1, Azia ruzujo 3, Straits Settlements 1, Tonkino 1, Azia turkujo 1. En Afriko 6: Alĝerio 3, Franca Gvineo 1, Madagaskaro 1, Tunisio 1. En Ameriko 69: Bolivia 1, Brasilo 11, Ĉilo 2, Kanado 4, Meksikujo 4, Peruo 1, Unuigitaj Ŝtatoj 44, Urugvajo 2. En Oceanio 6: Aŭstralio 2, Nova Zelando 4.

Fierigas nin ke en tiu ĉi progresema movado, Hispanujo okupas la kvinan lokon.

Germanujo.—Universala kongreso de paco okazos en Munĥen'o de la 9ª ĝis la 14ª de la proksima Septembra monato.

Novaj grupoj fondiĝis en Breslaŭ'o, Hannover'o, Lorrach'o kaj Konisberg'o. kaj daŭras la entuziasmo ĉe la malnovaj.

«Eno Esperantista» enpresis en sia 14ª numero la portreton de la grava esperantisto germana sinjoro profesoro Otto Simon, unu el la plej progandemaj esperantistoj el la mondo.

Kontraŭ kelkaj malmultaj gazetoj, kiuj mokeme parolas pri Esperanto, la plimulto kaj la pli seriozaj el la Germanaj gazetoj, raportas laŭde pri la tria Kongreso.

Gvatemalujo.—La gazeto «El Comercio», el Quezaltenango, publikigas serion da artikoloj pri Publika Instruado, de S.ro Goyzueta Abrill favoraj al Esperanto, por kiu senĉese laboras tiu ĉi estimata samideano.

Italujo. — Nia karega kunbatalanto «Idealo» reaperis post duonjara forestado. Ni korege salutas ĝian revenon, dezirante al ĝi longan kaj fortikan vivon, por kio ni permesas nin diri al la Italaj esperantistaj ke ĉiu el ili estas morale devigitaj helpi sian patran esperantistan gazeton.

Meksikujo.—Laŭ gazeto «El Imparcial», en Meksiko oni fondis societon por la lernado kaj propagando de Esperanto.

ellos hay en Europa 542: Austria 39, Bélgica 21, Bretaña 103, Bulgaria 16, Dinamarca 2, Francia 156, Alemania 49, Gibraltar 1, España 40, Holanda 9, Hungría 2, Italia 8, Malta 6, Mónaco 1, Noruega 4, Rusia 26, Suecia 20, Suiza 39. En Asia 16: India 5, Japón 4, Cochinchina 1, Rusia asiática 3, Straits Settlements, 1, Tonkín 1, Turquía asiática 1. En Africa 6: Argelia 3, Guinea francesa 1, Madagascar 1, Túnez 1. En América 69: Bolivia 1, Brasil 1, Chile 2, Canadá 4, Méjico 4, Perú 1, Estados Unidos 44, Uruguay 2. En Oceanía 6: Australia 2, Nueva Zelanda 4.

Nos enorgullece que en este movimiento de tendencias progresivas, España ocupa el quinto lugar.

Alemania.—Un Congreso universal de paz tendrá lugar en Munich, desde el 9 al 14 del próximo mes de Septiembre.

Nuevos grupos se han fundado en Breslau, Hannóver, Lorrach y Konisberg, y continúa el entusiasmo en los antiguos.

«Eĥo Esperantista» ha impreso en su número 14 el retrato del importante esperantista alemán, el señor profesor Otto Simon, uno de los esperantistas más afectos á su propaganda en el mundo.

A cambio de algunos pocos periódicos que en burla hablan del Esperanto, la mayor parte y los más serios periódicos alemanes se refieren con alabanzas al tercer Congreso.

Guatemala. — El periódico «El Comercio» de, Quezaltenango, publica una serie de artículos referentes á Instrucción pública del Sr. Goyzueta Abrill, favorables al Esperanto, para el cual trabaja sin descanso este estimado samideano.

Italia.—Nuestro querido compañero de lucha «Idealo» ha reaparecido después de un año de ausencia. Cariñosamente saludamos su vuelta, deseándole larga y robusta vida, para lo cual nos permitimos decir á los esperantistas italianos que todos ellos están moralmente obligados á ayudar al periódico esperantista de su país.

Méjico.—Según el periódico «El Imparcial», en Méjico se ha fundado una sociedad para el estudio y propaganda de

La plimulto el la geanoj estas fraŭlinoj, inter ili multaj profesorinoj.

Duonmonata gazeto «El Testigo» enpresas hispane tradukitajn belan artikolon de S.ro Scheneeberger, kaj predikon faritan de S.ro Rust en Geneva Kongreso.

Perulando.—En Trujillo, laŭ nia kara kolego «Antaŭen Esperantistoj» estas esperantista movado.

Tiu ĉi simpatia batalanto, dekano el la esperantistaj gazetoj el Ameriko, eniris en la kvinan jaron de sia publikigado.

En «Centro Societa de Sinjorinoj» de Lima malfermis esperantan kurson la senlaca esperantisto nia estimegata doktoro S.ro Federico Villarreal.

Sud-Afriko.—Laŭ nia estimata kolego «The British Esperantist», Esperanto kreskas en Pretoria'o, Middleburg'o, Johannesberg'o, Durban'o, Capetown'o kaj Bloemfontein'o.

Svedujo. — Klubo E perantista de Stockolmo fondis esperantan oficon nomitan «Esperanta Oficejo Stockolmo», 37 Surbrunsgatan IV, Stockolmo 6, sub direktado de S.ro P. Ahlberg. Ĝia celo estas: helpi fremdajn geesperantistojn irontajn al Stockolmo, peradi al industriistoj, komercistoj, hotelistoj, turistoj, kolektistoj, k. t. p., kaj penadi por ke la ne esperantistaj klientoj lernu Esperanton.

Rondo de Bontemplanoj fondis specialan gazeton, en kiu du kolonoj estas rezervataj al Esperanto.

Ankaŭ la Stockolm'a Sekcio de la «Sveda Filatelista Societo» decidis ke parto de la organo de la Societo estos redaktata en Esperanto.

Svisujo. — Honoris nin viziton de «Flugila Stelo», revuo por esperanta stenografio kiun publikigas S.ro Fr. Schneeberger de Lüsslingen. Svisujo. Ni plezurege interŝanĝos kun la simpatia kaj utila kolego.

Gazeto «Esperanto» eldonis kuriozan tabelon je samvaloroj de Internacia helpa Mono pri naciaj monoj.

Esperanto. La mayoría de los socios son señoritas, entre ellas muchas profesoras.

El periódico quincenal «El Testigo», siempre haciendo propaganda, inserta traducidos al español un bello artículo del Sr. Schneeberger y el sermón que hizo el Sr. Rust en el Congreso de Ginebra.

Perú.—En Trujillo, según nuestro querido colega «Antaŭen Esperantistojn» hay movimiento esperantista.

Este simpático batallador, decano de los periódicos esperantistas de América, ha entrado en el 5.º año de su publicación.

En «Centro Social de Señoras» de Lima ha abierto un curso de Esperanto el incansable esperantista nuestro estimadísimo Dr. D. Federico Villarreal.

Sud Africa.—Según nuestro estimado colega «The British Esperantist», el Esperanto crece en Pretoria, Middleburg, Johannesberg, Durban, Capetown y Bloemfontein.

Suecia.—El club esperantista de Stockolmo ha fundado una oficina esperantista llamada «Esperanta Oficejo Stockolm», 37 Lurbrunsgatan IV, Stockolmo 6, bajo la dirección del Sr. P. Ahlberg. El fin de ella es auxiliar á los esperantistas extranjeros, de ambos sexos, que vayan á Stockolmo, servir de intermediario á los industriales, comerciantes, fondistas, turistas, coleccionistas, etc., y tratar de que los clientes no esperantistas aprendan el Esperanto.

El Círculo de Sobrios ha fundado un periódico especial, en el cual se reservan dos columnas al Esperanto.

También la sección de Stockolmo de la Sociedad Bilatelista Sueca ha decidido que parte del órgano de la sociedad esté redactado en Esperanto.

Suiza.—Nos ha honrado la visita de «Flugila Stelo», revista para estenografía de Esperanto, que publica el Sr. Fr. Schneeberger de Lusslingen, Suiza Con muchísimo gusto cambiaremos con el simpático y útil colega.

El periódico «Esperanto» ha editado un curioso estado de equivalencias entre la moneda auxiliar internacional y las monedas nacionales.

SIM.—Efektive, vi estas prava. Kaj nun kioma horo estas?

D. DIE.—Antaŭ nemulte sonis la turhorloĝo de Sankt' Justo kaj se mi ne eraras estis la tria.

SIM.—Ha! niaj kavaliroj do estas jam rajdantaj sur la vojo kaj saltigantaj fajrerojn.

D. DIE. —Jes, kredeble ili jam foriris... Li tion promesis kaj mi esperas, ke li ĝin plenumos.

SIM.—Sed vi devis vidi kiel malgaje li foriris, kaj kiel malĝoje.

D. DIE.—Estis necese.

SIM.—Mi ja scias.

D. DIE.—Ĉu vi vidis kian malĝustatempan alvenon?

SIM.—Estas vere... Sen via permeso, sen averto, sen urĝa kaŭzo. Vere li malbone agis... Kvankam, spite ĉio, li havas meritojn sufiĉajn por ke oni pardonu al li tiun eraron... Mi volas diri... Ŝajnas al mi ke la puno ne estos pli granda... Ĉu ne?

D. DIE.—Ne, kial? Estas nur afero devigi lin returni... Vi ja komprenas en kiaj kondiĉoj li kaptis min. Mi ja certigas vin, ke kiam li foriris mi havis tian malĝojon en mia koro... (*Sonas malproksime tri ekbatoj de manoj, kaj malmulte poste oni aŭdas ludeti muzikilon.*) Kio sonis?

SIM.—Mi ne scias. Homoj pasantaj sur la strato, Kredeble kamparanoj.

D. DIE.—Silentu!

SIM.—Ja, muzikon ni havos, verŝajne.

D. Die.—Jes; se ili ludos bone.

Sim.—Kaj kiu estas la amanto kiu venas en tia horo fari muzikon sur straton tiel malpuregan? Mi vetas ke tio estas amindumaĵo al la servistino de la gastejo, kiu estas malbelulineto.

D. Die.—Eble estas.

Sim.—Nun, ili komencas; ni aŭskultu. (*Oni ludas interne serenadon.*) Nu, mi konfesas ke ludas tre lerte la petola razisteto.

D. Die.—Ne; ne ekzistas razisto kiu scias tion fari, kiel eble plej bone li scius razi.

Sim.—Ĉu vi volas ke mi rigardu iom tra la fenestro por vidi kiu...

D. Die.—Ne, lasu ilin Kompatinduloj! Kiu scias la gravecon kiun ili donas al sia muziko? Mi ne ŝatas enuigi iun. (*Eliras el sia ĉambro donja Francisca, kaj Rita kun ŝi. Ambaŭ sin turnas al la fenestro. D. Diego kaj Simono apartiĝas kaj observas.*)

Sim.—Ĉu vi volas ke mi rigardu iom tra la fenestro por vidi kiu...

D. Die.—Ne, lasu ilin. Kompatinduloj! Kiu scias la gravecon kiun ili donas al sia muziko? Mi ne ŝatas enuigi iun. (*Eliras el sia ĉambro D.ª Francisca, kaj Rita kun ŝi. Ambaŭ sin turnas al la fenestro. D. Diego kaj Simono apartiĝas kaj observas.*)

Sim.—Sinjoro, he! rapide, tien ĉi en anguleton.

D. Die.—Kion vi volas?

SIM.—Ĉar malfermiĝas la pordo de tiu dormo ĉambro kaj estas eksterordinara flaro de subjupoj.

D. DIE.—Ĉu vere? Ni malantaŭeniru.

SCENO II

D.ª Francisca, Rita, D. Diego, Simono.

RITA.—Zorgeme, fraŭlino.

D.ª FRAN.—Laŭlonge la muro; ĉu mi ne bone marŝas? (*Oni ree provas la muzikilon.*)

RITA.—Jes, fraŭlino... Sed ili rekomencas ludi... Silenton!

D.ª FRAN.—Ne moviĝu... Ni eksciu unue se estas li.

RITA.—Ĉu kredeble li ne estas. La signalo ne povas mensogi.

D.ª FRAN.—Silentu. (*Ripetiĝas interne la antaŭa sonato.*) Jes, li estas! Dio mia! (*Rita alproksimiĝas al la fenestro, malfermas kaj donas tri manplaŭdojn. La muziko ĉesas.*) Vidu, li respondas. Goju, koro! Estas li.

SIM.—Ĉu vi aŭdas?

D. DIE.—Jes.

SIM.—Kion do signifas tio?

D. DIE.—Silentu.

D.ª FRAN.—(*Rigardas eksteren tra malfermita fenestro. Rita restas post ŝi. La punktetoj elmon-*

tras la interrompojn, plimalpli longajn, kiuj okazas.) Mi estas... Kaj kion mi povis pensi ekvidinte kion vi faris?... Kia forkuro estas tiu? Rita (*ŝi apartiĝas de la fenestro, kaj poste returnas*), amikino, pro Dio, estu atenta, kaj se vi aŭdos bruon, avertu min tuj... Por ĉiam? Malfeliĉa mi! .. Bone, ĵetu ĝin... Sed mi ne bone komprenas... Ho; ve! don Felix, mi neniam vidis vin tiel timema... (*Letero estas ĵetata de ekstere en ta teatron. D.ª Francisca serĉas sed ne trovas ĝin, kaj ree rigardas eksteren.*) Ne, mi ne kaptis ĝin, sed tie ĉi ĝi estas sendube... Kaj ĉu mi ne devas scii ĝis morgaŭ la kaŭzojn kiuj devigis vin forlasi min mortanta?... Jes, mi volas ĝin lerni el via buŝo. Via Francinjo ordonas tion al vi... Kaj kiel ŝajnas al vi ke estas la mia? Ĝi ne enteniĝas en mia brusto... Diru. (*Simono paŝas iom antaŭen, tuŝas la kaĝon kaj faligas ĝin.*)

RITA.—Fraŭlino, ni forkuru de tie ĉi... Rapide, ĉar estas homoj.

D.ª FRAN.—Malfeliĉa mi! Gvidu min.

RITA.—Ni iru. (*Elirante, Rita tuŝas Simonon. La du virinoj eniras rapidege la ĉambron de D.ª Francisca.*)

D.ª FRAN.—Mi mortas!

SCENO III

D. Diego, Simono.

D. DIE.—Kia bruo estis tiu?

SIM.—Unu el la fantomoj kiu forirante tuŝis min.

D. DIE.—Alproksimiĝu al tiu fenestro, kaj rigardu se estas papereto sur la planko... Kia okazintaĵo!

SIM.—(*Palpante la plankon apud la fenestro.*) Mi nenion trovas, sinjoro.

D. DIE.—Serĉu bone, ĝi devas esti tie.

SIM.—Ĉu oni enĵetis ĝin de la strato?

D. DIE.—Jes... Kia amanto estas tiu?... Kaj je dekses jaroj kaj edukita en monaĥinejo... Nun estas finita mia tuta iluzio.

SIM.—jen ĝi estas. (*Li trovas la leteron kaj donas ĝin al D. Diego.*)

D. DIE.—Iru suben, kaj ekfajru kandelon... en la ĉevalejo aŭ la kiurejo, tie vi trovos ian lanternon... kaj revenu tuj kun ĝi. (*Foriras Simono tra la centra pordo.*)

SCENO IV

D. Diego.

Kaj kiun mi kulpiĝos? (*Sin apogante sur la posta parto de seĝo.*)... Ĉu la kulpulo estas ŝi, aŭ ŝia patrino, aŭ ŝiaj onklinoj, aŭ mi?... sur kiun,—sur kiun falos tiu ĉi kolero, kiun mi ne povas haltigi, kvankam mi multe deziras ĝin subpreni?... Naturo faris ŝin tiel aminda je mia vido!... Kiom da flataj esperoj mi havis! kiom da feliĉeco mi promesis al mi!... Ĵaluzo!... Mi?... Je kia aĝo mi estas ĵaluza... Estas honte... sed tiu ĉi maltrankvileco kiun mi sentas, tiu ĉi indigno, tiu ĉi dezirego de venĝo, de kie devenas ili? Ankoraŭ ŝajnas ke... (*Ekvidante ke sonas bruo ĉe l' pordo de l' ĉambro de D.ª Francisca li malantaŭeniras ĝis la fundo de l' teatro.*) Jes.

SCENO V

Rita, D. Diego, Simono.

Rita.—Ili jam foriris... (*Rita rigardas, aŭskultas, iras al la fenestro, kaj serĉas la leteron sur la plauko.*) Helpu min Dio!... La letero estas sendube tre bone skribita sed lia Moŝto D. Felix estas grandega fripono... Malfeliĉulineto!... Ŝi nepre mortos... Neniu, ne eĉ hundo estas sur la stra-

to... Domaĝe estas ke ni konatiĝis kun ili... Sed tiu malbenita papero?... Se ĝi ne aperos, kion ni faros?... Kion ĝi diros? Mensogojn, mensogojn, nur mensogoj!

SIM.—Nun ni havas lumon. (*Li eniras kun lumilo, Rita surpriziĝas.*)

RITA.—Mi perdiĝis!

D. DIE. (*alproksimiĝante*).—Rita, ĉu vi tie ĉi?

RITA.—Jes, sinjoro, ĉar...

D. DIE.—Kion vi serĉas en tiu ĉi momento?

RITA.—Mi serĉis... Mi tuj diros.. Mi aŭdis bruon tiel grandan...

D. DIE.—Jes, ĉu?,..

RITA.—Verege... Bruon, kaj... ekvidu, sinjoro (*ŝi levas la kaĝon kiu kuŝis sur la planko*), ĝi estis la kaĝo de l' turdo. Nu, ĝi estis la kaĝo, ne estas dubo... Ho, Dio! se ĝi mortis... Ne, ĝi vivas, nu, bone. Ia kato estis. Certe.

SIM.—Jes, ia kato.

RITA.—Malfeliĉa birdeto!... Ĝi estas ankoraŭ tute timigita.

SIM.—Kaj pro granda kaŭzo. Ĉu vi ne pensas ke se la kato kaptis ĝin...

RITA.—Ĝi estus ĝin manĝinta. (*Ŝi pendigas la kaĝon sur najlo en la muro.*)

SIM.—Kaj lasinta ĝin sen plumoj nek...

D. DIE.—Donu tiun kandelon.

RITA.—Ha, permesu, ni ekbruligu tiun ĉi...

(*Ŝi ekbruligas la kandelon sur la tablo*) ĉar la tempo kiu restas por dormi...

D. Die.—Kaj ĉu D.ª Francinjo dormas?

Rita.—Jes, sinjoro.

Sim.—Nu, tio estas stranga ĉar pro la bruo de l' turdo...

D. Die.—Ni iru. (*D. Diego eniras sian ĉambron. Simono akompanas lin, kunportante unu el la kandeloj.*)

SCENO VI

D.ª Francisca, Rita.

D.ª Fran.—Ĉu aperis la papero?

Rita.—Ne, frŭlino.

D.ª Fran.—Kaj ĉu ili du estis tie ĉi kiam vi eliris?

Rita.—Mi ne scias. Estas vere ke la servisto kaj mi troviĝis subite,aperis kun lumilo, kvazaŭ per maŝino, inter li kaj lia mastro, nesciante kiel senkulpigi min. (*Rita prenas la kandelon, kaj de nove serĉas la leteron proksime de la fenestro.*)

D.ª Fran.—Sendube estis ili... Verŝajne ili estis tie ĉi kiam mi parolis ĉe l' fenestro... Kaj ĉu tiu papero?

Rita.—Mi ne trovas ĝin, fraŭlino.

D.ª Fran.—Ili havas ĝin; ne dubu... Nur tio

Urugvajo.—En Montevideo oni starigis esperantan societon kun pli ol ducent societanoj. Estos du kursoj, unu en la Instituto Aramburu kaj alia en la lernejo de D.ro Fernández. La loĝejo de la grupo estas en unu angulo de la stratoj Zabala kaj Garandi.

Unuigitaj Amerika Ŝtatoj.—La universitato de Wiscassin'o aĉetis por ĝia biblioteko kolekton da esperantaj libroj.

Estas novaj grupoj en Buffalo, Chicago, Evansville'o, Saginavo kaj Iowa'o.

«Saturdaj Evening Tribuna», el Seattle, daŭrigan sian propagandon per politikaj artikoloj kaj aliaj nur esperantistaj el niaj ĉefaj verkistoj kaj gazetoj.

Hispanujo.—En la Kongreso de Fizika Edukado kaj Dancarto, okazinta en Barcelono de la 13ª ĝis la 15ª tago de la lasta Julio oni decidis uzi Esperanton en estontaj kunsidoj.

En Castellar del Vallés (Barcelona), la saĝa S.ro pastro skolapio Muixi fine sukcesis fonde esperantistan grupon. La respektinda pastro Serra, estro de tieaj Piaj Lernejoj, helpas la entreprenon pruntante salonon por fari esperantajn klasojn. Ni ŝuldas dankecon al la hispana skola piaro, unu el la plej agemaj elementoj de esperanta propagando en Hispanujo.

En Igualada'o estas fondita grupo je pli ol du-cent samideanoj. Por ĝin inaŭguracii oni faris noktokunvenon je kiu oni aŭdis bonajn vérketojn aŭ paroladojn de S.roj Pubill, Solsona, Gomis, Cardús kaj Lliró, kun muzikaj interaktoj.

La «Internacia kunveno de novlaŭtinoj», en Palma'o (Baleares), ne estas forgesita, sed prokrastita, tial ke la iniciatinto de l'afero S.ro Mauricio Aubert, prezidantG de la Alĝera Grupo ne povas nun sin okupi pri tio, pro siaj multaj nunaj okupadoj.

Tie estis fondita grupo titolita «Esperantista Klubo Palma». Ĝi sidas en la Komerca Cambro, kie estis inaŭguraciita kaj aprobita la regularo, post bela parolado de D.ro Aris nomita prezidanto. La mardoj kunvenos la societanoj por

Uruguay.—En Montevideo se ha establecido una sociedad esperantista con más de doscientos socios. Habrá dos cursos, uno en el Instituto Aramburu y otro en el colegio del Sr. Fernández. El domicilio del grupo está en la calle de Zabala, esquina á Garandi.

Estados Unidos de América.—La Universidad de Wiscassin ha comprado para su biblioteca una colección de libros de Esperanto.

Hay nuevos grupos en Buffalo, Chicago, Evansville, Saginavo y Iowa.

«Saturday Evening Tribune», de Seattle, continúa su propaganda mediante artículos políticos y otros sólo esperantistas de nuestros principales autores y revistas.

España.—En el Congreso de Educación Física y Arte de Baile que tuvo lugar en Barcelona del 13 al 15 del último Julio, se decidió usar de Esperanto en futuras sesiones.

En Castellar del Vallés (Barcelona), el sabio padre escolapio Sr. Muixi, por fin logró fundar un grupo esperantista. El respetable Padre Serra, superior de aquellas Escuelas Pías, ayuda la empresa, prestando un salón para que se den clases de Esperanto. Debemos agradecimiento á los escolapios españoles, uno de los más activos elementos de la propaganda esperanta en España.

En Igualada se ha fundado un grupo de más de doscientos colegas. Para inaugurarlo se hizo una veleda, en la cual se oyeron buenas composiciones ó discursos de los Sres. Pubill, Solsona, Gomis, Cardús y Lliró, con intermedios musicales.

La «Reunión Internacional de Neolatinos», en Palma (Baleares), no está olvidada, sino diferida, porque el iniciador del asunto, Sr. Mauricio Aubert, presidente del grupo de Alger, no puede ahora ocuparse de ello por sus muchas actuales ocupaciones.

Allí nació un grupo titulado «Club esperantista de Palma. Reside en la Cámara de Comercio, donde fué inaugurado y aprobado el reglamento, después de un bello discurso del Dr. Aris, nombrado presidente. Los martes se reunirán los

babili pri esperantaj temoj kaj oni faros senpagajn kursojn.

En Sabadell'o (Barcelono), dum la tiea ĉeffesto estis tre vizitata la grava esperanta ekspozicio organizita de la tiea grupo «Aplech» kun helpo de tiu el Barcelon'a kaj multaj esperantistoj.

Unu el la urbaj festoj estis konkurso de standardoj en kiu partoprenis la nia inter sesdek de aliaj gravaj societoj.

Nia kara amiko kaj malnova propagandisto de Esperanto, la Artileria komandanto S.ro Ribot, pasigis en tiu ĉi somero sian libertempon en Sardanjola (Barcelona). En tiu vilaĝeto kunvenas dum la somero distingindaj familioj inter ili tiu de l'advokato S.ro Antono Codorníu, ĉe kiu kolektiĝas la kolonio. Tie S.ro Ribot starigis esperantan familian katedron kaj hodiaŭ, dank'al li, ni havas dudek geesperantistojn pli ol antaŭe.

En Simat de Valldigna (Valencia) oni faris vesperfeston por inaŭguracii la *Esperantan Lernejon.* Estis festeno, muziko, kanto, paroladoj, artaj fajraĵoj, kaj suprenirigo de aerostato titolita *Esperanto.*

La Valencia Urbkonsilantaro konsentis jaran subvencion por 500 pesetoj al ĉi tiea grupo esperantista. Ni dankegas al S.roj Martinez Aloy, Aguilar kaj ceteraj sinjoroj konsilantoj iliajn klopodojn por favori la Grupon el la ĉefurbo.

S.ro Julio Belenguer klopodos por tondi grupon en Teruelon.

Same tion penas pri Sax (Alicante) kelkaj tieaj esperantamantoj, kaj pri Montblanch (Tarragona) sinjoroj pastro Muixi kaj Sancho.

«Boletín de la Enseñanza», organo de la lernejo de Santo Tomás, kiun havas en Portugalete (Vizcaya) nia kara samideano S.ro Francesko Vallejo, publikigas artikolon propagandante nian amatan lingvon kaj anoncas kurson senpagan en sia lernejo, komencotan la 15an el tiu ĉi monato. Bonege!

«El Eco de Cartagena» ĉiam diras ion favoran al Esperanto. Unu el ĝiaj lastaj

socios para charlar de temas de Esperanto y se harán cursos gratuitos.

En Sabadell (Barcelona), durante su fiesta mayor fué muy visitada la importante exposición esperantista organizada del grupo local «Aplech», con ayuda de el de Barcelona y muchos esperantistas.

Uno de los festejos de la ciudad fué el concurso de banderas, en el cual tomó parte la nuestra, entre sesenta de otras importantes sociedades.

Nuestro querido amigo y antiguo propagandista del Esperanto, el comandante de Artillería Sr. Ribot, pasó este verano sus vacaciones en Sardañola (Barcelona). En este pueblecito se reunen durante el verano distinguidas familias, entre ellas la del abogado D. Antonio Codorníu, en casa del cual se reune la colonia. Allí el Sr. Ribot instaló una cátedra esperantista familiar, y hoy, gracias á él, tenemos veinte esperantistas, de uno y otro sexo, más que antes.

En Simat de Valldigna (Valencia) se ha hecho una velada para inaugurar la *Escuela de Esperanto.* Hubo banquete, música, canto, discursos, fuegos artificiales y elevación de un globo titulado *Esperanto.*

El Ayuntamiento de Valencia ha concedido una subvención anual de 500 pesetas á este grupo esperantista. Agradecemos á los Sres. Martínez Aloy, Aguilar, y demás señores concejales sus esfuerzos por favorecer al Grupo de la capital.

El Sr. D. Julio Belenguer da pasos para fundar un Grupo en Teruel.

Igualmente lo procuran respecto á Sax (Alicante) algunos de allí, amantes del Esperanto, y respecto á Montblanch (Tarragona) los señores sacerdotea Muixi y Sancho.

El «Boletín de la Enseñanza», órgano de la escuela de Santo Tomás que posee en Portugalete (Vizcaya) nuestro colega D. Francisco Vallejo, publica un artículo propagando nuestro estimado idioma y anuncia un curso gratuito en su colegio, que se empezará el 15 de este mes. ¡Magnífico!

«El Eco de Cartagena» siempre dice algo favorable al Esperanto. Uno de sus

numeroj rilatas pri vizito al Cartageno de la grava esperantisto, nia karega amiko S.ro Codorníu kaj la 12an tagon de Septembro eldonis aldonan numeron publikigitan de tiea grupo kun belaj artikoloj de S.roj Codorníu, Carro, Benavente, Palacios, Calandre Ibáñez, López Villanueva kaj unu esperantista, rilataj kaj dediĉitaj al la tria Kongreso kaj la parolon de D.ro Zamenhof tre bone hispanigitan.

La hispana gazetaro, preskaŭ tuta, raportas bone pri la Kembriĝa Kongreso.

Esperantisto 14.491 publikigas en «Eco Riojano» (Calahorra), artikolon klarigante kaj laŭdante la elpenson de sinjoro René Saussure pri internacia monsistemo.

«El Liberal» kaj «El Tiempo» el Santa Kruco de Tenerife'o (Canarias'o) enpresas bonajn artikolojn de S.ro Miranda Pulido, penante la fondon de grupo esperantista tie, kie jam estas pli ol sesdek esperantistoj.

«El Nervión» el Bilbao disvastigas niajn sciigojn kaj bonege rilatas al la estonteco de Esperanto en Hispanujo. Ni tre dankas al ĝi ambaŭ agojn.

La bonega kaj de ni tre estimata publikigaĵo «Revista de Menorca» sciigas nin per perfekta Esperanto ke en Mahona Ateneo oni fondis novan grupon kies nomo estas «Mahona Grupo Esperantista» kaj oni tie faros kursojn por propagandi nian karan lingvon.

Pastro S.ro Guillermo Viñas malfermis esperantan kurson en sia «lernejo Salesiana», Ciudadela (Baleares'o).

La Grupoj Madrida kaj Mahon'a ĝentile prezentis al ni kaj al ĉiuj samideanoj siajn kunfratajn aldonitecojn. Ni salutas ilin korege kaj metas nin al ilia dispono.

últimos números se refiere á la visita á Cartagena del importante esperantista nuestro querido amigo el Sr. Codorníu, y el día 12 de Septiembre editó un suplemento publicado por aquel Grupo con bellos artículos de los Sres. Codorníu, Carro, Benavente, Palacios, Calandre Ibáñez, López Villanueva y un esperantista, relativos y dedicados al tercer Congreso, y el discurso del Dr. Zamenhof muy bien traducido al castellano.

La prensa española casi toda hace buenas referencias al Congreso de Cambridge.

El esperantista 14.491 publica en «Eco Riojano» (Calahorra) un artículo explicando y ensalzando el invento del señor René de Sausurre, de un sistema monetario internacional.

«El Liberal» y «El Tiempo», de Santa Cruz de Tenerife (Canarias), insertan buenos artículos del Sr. Miranda Pulido procurando la fundación de un Grupo esperantista allí, donde ya hay más de sesenta esperantistas.

«El Nervión» de Bilbao propaga nuestras noticias y se refiere muy satisfactoriamente al porvenir del Esperanto en España. Mucho le agradecemos ambas cosas.

La magnífica y de nosotros muy apreciada publicación «Revista de Menorca» nos entera, mediante un perfecto Esperanto, de que en el Ateneo de Mahón se ha fundado un nuevo Grupo cuyo título es «Grupo Esperantista de Mahón» y allí se harán cursos para propagar nuestro querido idioma.

El sacerdote D. Guillermo Viñas ha abierto un curso de Esperanto en su escuela Salesiana, Ciudadela (Baleares).

Los Grupos de Madrid y Mahón nos han ofrecido atentamente á nosotros y á todos los samideanos sus fraternales adhesiones. Los saludamos muy cariñosamente y quedamos á su disposición.

* * *

Bibliografio

Esperanta Sintakso, laŭ verkoj de D.ro Zamenhof kaj aliaj aŭtoroj en Esperanto verkita de S.ro Paul Fructier kun prezenta letero de S.ro P.ro Th. Cart. Dua eldono. Prezo: 1'50 fr. Kolekto de «La Revuo» Eldonejo Hachette kaj K.o, boulevard Saint-Germain, 79, Paris.

La aŭtoro de tiuj ĉi linioj, kiu prezentis antaŭ 3-4 jaroj al la publiko la unuan eldonon de tiu verko, estas tre feliĉa ripeti nun ke la *Esperanta Sintakso* estas la plej bona lernolibro, kiun oni ĝis nun skribis en Esperanto. La kolekto de «La Revuo» tre saĝe decidis alpreni ĝin en sian verkaron, ĉar *Esperanta Sintakso* estas tre inda kolego de *Grammaire complete* de S.ro Aymonier, kiun ni tre laŭdis en la lasta numero de La Suno Hispana. En la dua eldono de *Esperanta Sintakso* oni zorge forigis kelkajn eraretojn, kiujn la unua enhavas kaj estis montritaj de la sperto dum la lastaj jaroj: tial la verko estas pliperfektigita. En la celo helpi al ĝia plena senerareco ni konsilas la aŭtoron, ke en venontaj eldonoj li forigu la lastan rimarkon de la paĝo 32a, kiu ŝajnas tute senperflua. Kial, do, paroli pri formoj *mies, vies, ties...* kaj aldoni, ke ili ne estas ordinare uzataj? Ĉu la finiĝo de kunrilataj vortoj *kies, ties, ies, ĉies, nenies*, oni povas uzi kiel sufikson? Ĉu dirante, ke *mies, lies*, k c., ne estas kutime uzitaj, oni ne kredigas la lernantojn, ke ili estas korektaj kaj uzeblaj?

Esenco kaj estonteco de la ideo de lingvo internacia. Teksto esperanta de Unuel kaj traduko franca de S.roj L. de Beaufront kaj D.ro Vallienne. 51 paĝa broŝuro. Prezo: 0'30 frankoj. Eldonejo Hachette kaj K.o

Tiu ĉi esperanta verko estas enpresita en *Fundamenta krestomatio:* ĉiuj legantoj jam konas ĝin: paroli, do, pri la grandaj meritoj de tiu zorge prilaborita artikolo estas tute superflue. La traduko franca de S.roj Beaufront kaj Vallienne estas tiel bonega, kiel oni povus atendi de iliaj eksterordinaraj kapabloj. La firmo

Bibliografía

Esperanta Sintakso, según las obras del Dr. Zamenhof y otros autores, escrita en Esperanto por Mr. Paul Fructier, con una carta de presentación del señor profesor Th. Cart Segunda edición. Precio: 1'50 fr. Colección de «La Revuo». Casa Hachette y C.a, boulevard Saint-Germain, 79, París.

El autor de estas líneas, que presentó hace tres ó cuatro años al público la primera edición de esta obra, repite ahora con gusto que la *Esperanta Sintakso* es el mejor manual que hasta hoy se ha escrito en Esperanto La colección de «La Revuo» muy cuerdamente decidió aceptarla en sus obras, porque *Esperanta Sintakso* es muy digna compañera de *Grammaire complete* del Sr. Aymonier, que ya ensalzamos en el último número de La Suno Hispana. En la segunda edición de *Esperanta Sintakso* se han rectificado algunos errores de la primera y que la práctica en los últimos años ha demostrado; por lo tanto, la obra está perfeccionada. Con el fin de ayudar á su completa rectificación, aconsejamos al autor que en las ediciones sucesivas corrija la última nota de la página 32, que parece totalmente superflua. ¿Por qué, pues, hablar sobre las formas *mies, vies, ties...* y añadir que no son generalmente usadas? ¿Acaso la terminación de los relativos *kies, ties, ies, ĉies, nenies*, se puede usar como sufijos? ¿Acaso diciendo que *mies, lies*, etc., no son usadas de ordinario, no se hace creer á los discípulos que son correctas y pueden usarse?

Esenco kaj estonteco de la ideo de lingvo internacia Texto esperanto de Unuel y traducción francesa de los Sres. L. de Beaufront y Dr. Vallienne. Folleto de 51 páginas. Precio: 0'30 fr. Casa Hachette y C.a

Esta obra esperanta está publicada en *Fundamenta krestomatio:* todos los lectores la conocen; hablar, pues, sobre los grandes méritos de este artículo, cuidadosamente redactado, sería superfluo. La traducción francesa de los Sres. Beaufront y Vallienne es tan excelente, como era dable esperar de su capacidad. La

Hachette, kiu tre prave opinias, ke *Esenco kaj estonteco de la ideo de lingvo internacia* estas verko utilega por la propagando de Esperanto faris veran *tour de force* difinante al ĝi la malkaregan prezon de *30* centimoj. Celante nur la bonon de nia afero, ni kredas, ke la traduko de tiu verko en la ĉefajn eŭropajn lingvojn donus al ĉiuj propagandantoj de Esperanto trafajn armilojn por ĝin triumfe disvastigi. Ni esperas, ke tiuj tradukoj estos baldaŭ presigitaj.

Pri la aŭtoro de la esperanta teksto ni devas ankaŭ diri kelkajn vortojn. La esperantista publiko montris grandan deziron lin koni, kaj en «La Revuo» doktoro Zamenhof sciigis nin antaŭ nelonge, ke la verkinto de *Esenco kaj estonteco de la ideo de lingvo internacia* volas kaŝi sin sub anonimo. Ni tre laŭdas la modestecon de tiu aŭtoro, sed zorge tralegante tiun belan teksto oni povas iom diveni al kiu lertega plumo ni ŝuldas la priparolatan artikolon. Vere la stilo denuncas la verkiston. Ni tamen respektas la sekreton de la autoro. Nur ni devas aldoni por fini, ke li bone uzas la anonimon *Unuel*, ĉar neniu povas dubi, ke li ja estas *unu el* la plej lertaj kaj kompetentaj esperantistoj.

La Predikanto, libro el la Biblio, el la originalo tradukis D.ro L. L. Zamenhof. Prezo: 0'75 fr. Eldonejo Hachette.

La sola nomo de la tradukinto sufiĉas por scii, kiajn grandajn meritojn oni trovas en tiu ĉi belega traduko farita el la originalo mem. Ho, se nia Majstro havus sufiĉe da libera tempo por traduki el la originala teksto la tutan Biblion, kian grandan literaturan monumenton starigus nia lingvo antaŭ la mirigitaj okuloj de la mondo! Sinjoroj esperantistoj dezirantaj aŭ okupantaj sin pri la esperanta traduko de la Biblio: nur klopodu, ke la elpensinto de Esperanto povu fari la esperantigon kaj ĉesu en viaj projektoj pri la varbigo de tradukontoj, ĉar diru al mi sincere: kiu, leginte *La Predikanton* de D.ro Zamenhof povas konservi kuraĝon por ion ajn traduki el la Biblio?

VICENTE INGLADA.

casa Hachette, que opina muy razonablemente que *Esenco kaj estonteco de la ideo de lingvo internacia* es obra utilísima para la propaganda de Esperanto, ha hecho un verdadero *tour de force* señalándole el precio de 30 céntimos. Tendiendo solamente al bien de nuestro asunto, creemos que la traducción de esta obra en las principales lenguas europeas daría á los propagandistas de Esperanto excelentes armas para divulgarlo triunfalmente. Esperamos que estas traducciones se imprimirán pronto.

Sobre el autor del texto Esperanto debemos también decir algunas palabras. El público esperantista mostró grandes deseos de conocerle, y en «La Revuo», el Dr. Zamenhof nos hizo saber, hace poco tiempo, que el autor de *Esenco kaj estonteco de la ideo de lingvo internacia* deseaba quedar en el anónimo. Alabamos la modestia de este autor; pero leyendo cuidadosamente tan bello texto se puede adivinar un poco á qué habilísima pluma debemos el citado artículo. Verdaderamente, el estilo denuncia al escritor. Sin embargo, respetamos el secreto del autor. Sólo debemos añadir para terminar, que usa bien el anónimo *Unuel*, porque nadie puede dudar que es *unu el la plej lertaj kaj kompetentaj esperantistoj*.

La Predikanto, libro el la Biblio, traducido del original por el Dr. L. L. Zamenhof. Precio: 75 fr. Casa Hachette.

El solo nombre del traductor basta para saber que grandes méritos se encuentran en esta hermosa traducción hecha del original mismo. ¡Oh, si nuestro maestro tuviese suficiente tiempo libre para traducir del texto original toda la Biblia, qué gran monumento literario levantaría nuestra lengua ante los ojos asombrados del mundo! Señores esperantistas que desean ó se ocupan de la traducción esperanta de la Biblia: trabajad solamente porque el inventor del Esperanto puede hacer la traducción y cesad en vuestros proyectos para la adhesión de traductores, porque, decidme sinceramente: ¿quién, leyendo *La Predikanton*, del Dr. Zamenhof, tiene valor para traducir cualquier trozo de la Biblia?

Majo.—*Foto-Revuo Internacia*, 118-bis, rue d'Assas, Parizo, Francujo, fr. 5. 1980
Augusto-Septembro.—*Germana Esperantisto*, 95, Prinzenstrasse, Berlino, Germanujo, ms. 3. 1467
Junio-Julio.—*Helpa Lingvo*, F-ino G. Monster, Osterbrogade 54 B, Kopenhago, Danujo, kr. 1'20. 660
Augusto.—*Idealo*, Corso Calatafimi, 495, Palermo, Italujo, fr. 3. 1188
Junio.—*Internacia Socia Revuo*, 45, rue de Saintonge, Paris IIIe Francujo, fr. 6. 2376
Julio.—*Japana Esperantisto*, 3ĉome, Jurakĉo, Koĵimaciku, Tokio, Japanujo, fr. 3. 1188
Julio-Augusto.—*Juna Esperantisto*, 33 rue Lacépéde, Paris 5.^{a}, Francujo, fr. 2'50. 990
Juna Esperantisto, Kazerna, 1, Helsinski, Finlando, 1 m. 50 p. 739
Augusto.—*Laboro*, 4 St. Bourg-Fibourg, Paris, Francujo, senpaga.
Augusto-Septembro.—*La Esperanta Instruisto*, 85, Fleet-St., London, E. C., fr. 2'50. 992
Julio-Augusto-Septembro 65-64.—*La Belga Sonorilo*, 53, Ten Bosch, Bruxelles, Belgujo, fr. 6. 2376
Augusto.—*Lingvo Internacia*, 33, rue Lacépéde, Paris, V-e, Francujo, fr. 5. 1980
Septembro.—*La Revuo*, 79, Bd St Germain Parizo, Francujo, fr. 7. 2772
Julio.—*L'Espérantiste*, 4, rue du Gril, Louviers, Eure, Francujo, fr. 4. 1584
Augusto.—*Lumo*, bulgara-esperanto, S-ro Nenkov, rue Gorska, 2299, Tirnovo, Bulgarujo, fr. 2. 792
Majo.—*Pola Esperantisto*, 26, Akademicka, Leopolo, Austrujo, fr. 2'50. 950
Aprilo.—*Ruslanda Esperantisto*, Bolŝaja Podjaĉeskaja, 24, St. Petersbourg, Rusujo, fr. 7'50. 2970
Augusto-Septembro.—*Svisa Espero*, 6, rue du Vieux Collége, Genéve, Svisujo, fr. 2'50. 990
Juilo.—*Tra la Mondo* (multilustrita), 15 boulevard des Deux Gares, Meudon S. O., Francujo, fr. 8. 3168
Septembro.—*Tra Parizo*, 3 St. du Tresor, IVe. Parizo, Francujo, fr 2'00. 792
Augusto.—*The American Esperanto Journal*, boulevard Station, Boston, Mass., U. Ŝ. A., fr. 5. 1980
Augusto-Septembro.—*The British Esperantist*, 13, Arundel street, London W. C., Anglujo, fr. 4. 1584

Tipografia Moderna, á cargo de Miguel Gimeno, Avellanas, 11—Valencia.

Majo.—*Foto-Revuo Internacia*, 118-bis, rue d'Assas, Parizo, Francujo, fr. 5. 1980
Augusto-Septembro.—*Germana Esperantisto*, 95, Prinzenstrasse, Berlino, Germanujo, ms. 3. 1467
Junio-Julio.—*Helpa Lingvo*, F-ino G. Monster, Osterbrogade 54 B, Kopenhago, Danujo, kr. 1'20. 660
Augusto.—*Idealo*, Corso Calatafimi, 495, Palermo, Italujo, fr. 3. 1188
Junio.—*Internacia Socia Revuo*, 45, rue de Saintonge, Paris III^a Francujo, fr. 6. 2376
Julio.—*Japana Esperantisto*, 3ĉome, Jurakĉo, Kojimaciku, Tokio, Japanujo, fr. 3. 1188
Julio-Augusto.—*Juna Esperantisto*, 33 rue Lacépéde, Paris 5.^a, Francujo, fr. 2'50. 990
Juna Esperantisto, Kazerna, 1, Helsinski, Finlando, 1 m. 50 p. 739
Augusto.—*Laboro*, 4 St. Bourg-Fibourg, Paris, Francujo, senpaga.
Augusto-Septembro.—*La Esperanta Instruisto*, 85, Fleet-St., London, E. C., fr. 2'50. 992
Julio-Augusto-Septembro 65-64.—*La Belga Sonorilo*, 53, Ten Bosch, Bruxelles, Belgujo, fr. 6. 2376
Augusto.—*Lingvo Internacia*, 33, rue Lacépéde, Paris, V-e, Francujo, fr. 5. 1980
Septembro.—*La Revuo*, 79, Bd St Germain Parizo, Francujo, fr. 7. 2772
Julio.—*L'Espérantiste*, 4, rue du Gril, Louviers, Eure, Francujo, fr. 4. 1584
Augusto.—*Lumo*, bulgara-esperanto, S-ro Nenkov, rue Gorska, 2299, Tirnovo, Bulgarujo, fr. 2. 792
Majo.—*Pola Esperantisto*, 26, Akademicka, Leopolo, Austrujo, fr. 2'50. 950
Aprilo.—*Ruslanda Esperantisto*, Bolŝaja Podjaĉeskaja, 24, St. Petersbourg, Rusujo, fr. 7'50. 2970
Augusto-Septembro.—*Svisa Espero*, 6, rue du Vieux Collége, Genéve, Svisujo, fr. 2'50. 990
Julio.—*Tra la Mondo* (multilustrita), 15 boulevard des Deux Gares, Meudon S. O., Francujo, fr. 8. 3168
Septembro.—*Tra Parizo*, 3 St. du Tresor, IVe. Parizo, Francujo, fr 2'00. 792
Augusto.—*The American Esperanto Journal*, boulevard Station, Boston, Mass., U. Ŝ. A., fr. 5. 1980
Augusto-Septembro.—*The British Esperantist*, 13, Arundel street, London W. C., Anglujo, fr. 4. 1584

Tipografía Moderna, á cargo de Miguel Gimeno, Avellanas, 11—Valencia.

MUZIKO.—S.^ro C. W. T. Reeve «Southsea» Glencowd Avenue, Westcliff-on- Sea, England, verkis tri beletajn muzikaĵojn (kanton kaj fortepianon) titolitajn «Brilas l'Esper.», «Kien vi iras beleta virin?» kaj «La danco estas rava»; prezo: 24, 25 kaj 50 Sd. Ĉar laŭ la intenco de la aŭtoro, la gravurita presaĵo de «La danco estas rava» enhavos liston de frazoj naciaj kaj dialektaj de Rusujo, Italujo, Hispanujo, Svedujo Japanujo, k. c. tial li petas ke la aĉetanto de tiu ĉi ekzemplero akceptu ĝin kiel provizoran. Kun la proponata listo, la kantistino povos elekti por linio 7^a, strofo 2^a, el ĝi tian lingvon aŭ dialekton, laŭ sia opinio, kiu ajn estas la plej favora por la tiama okazo. La aŭtoro, do, petas ke samideanoj kiuj povas eltrovi frazon taŭgan, kiun oni povas skribi kaj elparoli laŭ la esperanta fonetika sistemo sendu ĝin al li, kun esperanta laŭ senca traduko per poŝtakarto. Nur la tute plenaj esperantaj vokaloj estas permesataj. La nomo de la sendanto de aprobitaj frazoj estos presata en la nova eldono, ekzempleron de kiu li ricevos senpage. La aĉetanto de tiu ĉi provizora presaĵo ricevos ekzempleron de la nova gravurita eldono je la resendo de la ekzemplero kiun li posedos.

KATOLIKA PREĜARO (1.^a vol.)—Prezo: 2 fr. 50=990 Sp.—La apero de tiu grava verko, tiel longe atendita, estos kore salutata de la katolikaj Esperantistoj. Bele presita sur bonega papero, verkita de plej lertaj Esperantistoj, korektita de l'fama verkisto D.^ro Noel, la *Katolika Preĝaro* estos unu el niaj plej utilaj propagandiloj. Jen skizo de la enhavo: Preĝoj matenaj kaj vesperaj. Preĝoj por la konfeso kaj komuniiĝo, Preĝoj dum meso nekantata, Ordinaro de la meso (kantata) kun latina teksto, Meso por edziĝo, Meso por funebroj, Vesproj, Kompletorioj, Beno de l' S. Sacramento. La 2^a volumo enhavos la Diservojn de ĉiuj dimanĉoj kaj festoj. Eldonita de *Espero Katolika*, *Sainte-Radegonde* (*I.-et-I.*), France.

S.ro W. A. A. Shipway, 132 Strand St. Grimsby, England, kaj aliaj tieaj esperantistoj, deziras korespondadi kun hispanaj samideanoj.

¡ESCANDALO, ESCANDALO! La respektinda S.ro Josefo Bueso, pastro misiisto, direktoro de la bonega semajngazeto esperantistema «El Iris de Paz» ĵus publikigis duan eldonon de tiu ĉi gravega broŝureto, kiu devas esti konata speciale de la hispanaj katolikaj kaj kies prezo estas 0'25 pesetoj, kun rabato po grande—Buen Suceso, 18, Madrid.

STIRIA ESPERANTISTA SOCIETO.—Klosterwiesg 46, Graz, eldonis markojn kun frazoj de D.ro L. Zamenhof «Esperanto lingvo internacia, la dua por ĉiuj. Vivu! kresku! floru!» Prezo: afr.: 1000,6 Sm.=100,75 Sd.=10,12 Sd.

ARTISTE ILUSTRITAJ POSTKARTOJ ETNOGRAFIAJ.—La granda eldonanta firmo bohema R. Promberger en Olomouc | Moravio, Aŭstrio | ĵus komencis eldonadi belajn ilustritajn poŝtkartojn kun karakterizaj tipoj de diversaj popoloj de Aŭstrio kaj kun tekstoj en Esperanto.

La originaloj, laŭ kiuj estas faritaj la kartoj, estas kolore pentritaj de la konataj artistoj bohemaj *Joza Uprka, Jaroslav Aŭgusto* kaj *Gardavská.* Ĝis nun aperis 5 serioj po 10 diversaj bildoj entute do 50 kartoj.

La serio 1, enhavas popoltipojn de Slovakoj el cirkaŭajo de la urbo Uherské Hradiste | Moravio | la serie 2. Slovakojn el Norda Hungarujo, la serio 3 kaj 4. Hanakojn el cirkaŭaje de la urbo Kojetin | Moravio | la serio 5 popoltipojn el cirkaŭajo de la urbeto Lis en apud Brno. | Moravio | Ĉiu serio kostas aparte K. 1.20 =500 Sp.

Ni rekomendas plej varme tiun ĉi interesan kolekton da belaj kaj instruaj kartoj. Ni ilin vidis kaj ili estas bonegaj.

ESPERANTISTA POŜTKALENDARO POR LA JARO 1908.

Estos verkita de S.ro J. Schroder, Vieno, kaj aperos ĝustatempe antaŭ la fino de 1907a La prezo estos 40 Sd. kaj por anoncoj unu paĝo 165 m.,=1/2, 10=1/4, 6=1/8, 4=1/24=1,50.

Sin turnu al Esperanto Verlag Moller & Borel, 95 Prinsen Strasse, Berlin S.—Germanujo.

GLUONTAJ MARKOJ por sciigi al korespondanto, ke la skribanto aŭ skribantino estas preta kondukadi la korespondadon esperante, se la adresato ĝin deziros.

Prezo: 100 markoj 328 Sp. 1000=2565, 5000=10250.

Ce S.ro E. W. Bredemier & C.o, 14 Michigan Street, Chicago, Ills, Unuigitaj Amerika Ŝtatoj.

L'INTRANSIGEANT estas la sola franca gazeto ĉiutaga, kiu publikigas regule (la 5an kaj 20an de ĉiu monato) artikolon en Esperanto. Ĝi estas la plej legata el la vesperaj gazetoj de Parizo. En celo de propagando, ĉiu Esperantisto kiu abonos «L'Intransigeant por unu jaro (pagante 20 frankojn por Parizo, 24 fr. por provinco 45 fr. por aliaj landoj), ricevos *senpage*, kiel premion, aŭ juvelon, aŭ libron, aŭ gazetojn. Oficejo de «L'Intransigeant», 142, rue Montmartre, Paris.